Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

3. oktoober 2019*

Eelotsusetaotlus – Infoühiskond – Teenuste osutamise vabadus – Direktiiv 2000/31/EÜ – Vahendajana tegutseva teenuseosutaja vastutus – Artikli 14 lõiked 1 ja 3 – Veebimajutusteenuse osutaja – Võimalus nõuda teenuseosutajalt rikkumise lõpetamist või vältimist – Artikli 18 lõige 1 – Ettekirjutuse isikuline, materiaalne ja territoriaalne kohaldamisala – Artikli 15 lõige 1 – Üldise jälgimiskohustuse puudumine

Kohtuasjas C-18/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Oberster Gerichtshofi (Austria kõrgeim kohus) 25. oktoobri 2017. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 10. jaanuaril 2018, menetluses

Eva Glawischnig-Piesczek

versus

Facebook Ireland Limited,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president A. Prechal, kohtunikud F. Biltgen, J. Malenovský (ettekandja), C. G. Fernlund ja L. S. Rossi,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: osakonnajuhataja D. Dittert,

arvestades kirjalikku menetlust ja 13. veebruari 2019. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– E. Glawischnig-Piesczek, esindajad: *Rechtsanwalt* M. Windhager ja *Rechtsanwalt* W. Niklfeld,

– Facebook Ireland Limited, esindajad: *Rechtsanwalt* G. Kresbach, *Rechtsanwalt* K. Struckmann ja *Rechtsanwalt* A. Tauchen,

– Austria valitsus, esindajad: G. Hesse, G. Kunnert ja A. Jurgutyte-Ruez,

– Läti valitsus, esindajad: I. Kucina, E. Petrocka-Petrovska ja V. Soņeca,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

– Portugali valitsus, esindajad: L. Inez Fernandes ja M. Figueiredo, keda abistas õigusnõunik T. Rendas,

– Soome valitsus, esindaja: J. Heliskoski,

– Euroopa Komisjon, esindajad: G. Braun, F. Wilman, S. L. Kalėda ja P. Costa de Oliveira,

olles 4. juuni 2019. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT 2000, L 178, lk 1; ELT eriväljaanne 13/25, lk 399) artikli 15 lõike 1 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud Eva Glawischnig-Piesczeki ja Iirimaal registrijärgset asukohta omava Facebook Ireland Limitedi vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab suhtlusvõrgustiku Facebook saidi veebimajutusteenuse kasutaja postitust, mis sisaldas E. Glawischnig-Piesczeki au riivavaid väiteid.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiivi 2000/31 põhjendustes 6, 7, 9, 10, 40, 41, 45–48, 52, 58 ja 60 on kirjas:

„(6) […] käsitledes ainult teatavaid konkreetseid siseturul probleeme tekitavad küsimusi, järgib käesolev direktiiv täielikult asutamislepingu artiklis 5 ettenähtud subsidiaarsuspõhimõtte respekteerimise vajadust.

(7) Õiguskindluse ja tarbijate usalduse tagamiseks peab käesolev direktiiv sätestama selge ja üldise raamistiku, mis hõlmaks siseturu elektroonilise kaubanduse teatavaid õiguslikke aspekte.

[…]

(9) Infoühiskonna teenuste vaba liikumine võib paljudel juhtudel olla kõikide liikmesriikide poolt ratifitseeritud [4. novembril 1950 Roomas allkirjastatud Euroopa] inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 10 lõikes 1 sisalduva üldisema põhimõtte, nimelt sõnavabaduse erivorm ühenduse õiguses; seetõttu peavad infoühiskonna teenuste osutamist käsitlevad direktiivid tagama, et selle alaga võib nimetatud artikli kohaselt vabalt tegelda, võttes arvesse ainult nimetatud artikli lõikes 2 ja asutamislepingu artikli 46 lõikes 1 sätestatud piiranguid; käesoleva direktiivi eesmärk pole mõjutada siseriiklikke sõnavabadust käsitlevaid eeskirju ja põhimõtteid.

(10) Vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele on käesolevas direktiivis ettenähtud meetmed rangelt piiratud miinimumiga, mida on vaja, et saavutada siseturu nõuetekohane toimimine; kui tegeliku sisepiirideta ala tagamiseks elektroonilise kaubanduse valdkonnas on vaja võtta meetmeid ühenduse tasandil, peab käesolev direktiiv kindlustama üldiste huvide tõhusa kaitse, eriti alaealiste kaitse ja inimväärikuse kaitse, tarbijakaitse ja rahva tervise kaitse; […].

[…]

(40) Nii olemasolevad kui ka tekkivad lahknevused liikmesriikide õigusaktides ja pretsedendiõiguses, mis reguleerivad vahendajatena tegutsevate teenuseosutajate vastutust, takistavad siseturu ladusat toimimist, kahjustades eriti piiriüleste teenuste arengut ja tekitades konkurentsimoonutusi; teenuseosutajad peavad teatavates tingimustes tegutsema ebaseaduslike tegevuste takistamise või lõpetamise eesmärgil; käesoleva direktiivi alusel peaks olema võimalik välja arendada kiired ja usaldusväärsed menetlused, et kõrvaldada ja tõkestada juurdepääs ebaseaduslikule teabele; […].

(41) Käesolev direktiiv loob tasakaalu erinevate huvide vahel ja kehtestab põhimõtted, millele saab rajada tegevusala kokkulepped ja standardid.

[…]

(45) Käesoleva direktiiviga kehtestatud vahendusteenuse osutajate vastutuse piirangud ei mõjuta mitmesuguste ettekirjutuste võimalust; sellised ettekirjutused võivad seisneda eeskätt kohtute või pädevate haldusasutuste korraldustes, mis nõuavad kõigi rikkumiste lõpetamist või vältimist, kaasa arvatud ebaseadusliku teabe kõrvaldamine või sellele juurdepääsu tõkestamine.

(46) Piiratud vastutuse kasutamiseks peab teabe talletamisega tegelev infoühiskonna teenuse osutaja ebaseaduslikest tegevustest teada saades kiiresti kõrvaldama kõnealuse teabe või tõkestama sellele juurdepääsu; kõrvaldamise või juurdepääsu tõkestamise korral peab järgima sõnavabaduse põhimõtet ja siseriiklikul tasandil sel eesmärgil kehtestatud korda; käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide võimalust kehtestada erinõudeid, mida tuleb kiiresti täita enne teabe kõrvaldamist või sellele juurdepääsu tõkestamist.

(47) Liikmesriigid ei tohi kehtestada teenuseosutajatele üldise iseloomuga jälgimiskohustusi; see keeld ei kehti jälgimiskohustuste kohta erijuhtudel ega mõjuta siseriiklike asutuste poolt vastavalt siseriiklikele õigusaktidele antavaid korraldusi.

(48) Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide võimalust kohustada teenuseosutajaid, kes talletavad teenuse saajate teavet, teatavat tüüpi ebaseaduslike tegevuste avastamiseks ja vältimiseks olema ettevaatlik, mida neilt võib põhjendatult eeldada ja mida siseriiklik õigus täpsustab.

[…]

(52) Siseturu vabaduste efektiivne kasutamine eeldab, et isikutel, kelle õigusi on rikutud, oleks juurdepääs vaidluste lahendamise vahenditele; infoühiskonna teenustega seoses tekkida võivat kahju iseloomustab kiirus ja geograafiline ulatus; pidades silmas seda eripära ja siseriiklike asutuste omavahelise vastastikuse usalduse vajadust, kohustab käesolev direktiiv liikmesriike tagama, et asjakohased õiguskaitsevahendid oleksid kättesaadavad; liikmesriigid peaksid uurima, kas on vajadust sobivate elektrooniliste vahendite teel peetavaks kohtumenetluseks.

[…]

(58) Käesolevat direktiivi ei tuleks kohaldada teenuste suhtes, mis on pärit kolmandas riigis asuvatelt teenuseosutajatelt; pidades silmas elektroonilise kaubanduse globaalset ulatust, on siiski kohane tagada ühenduse eeskirjade vastavus rahvusvahelistele eeskirjadele; käesolev direktiiv ei mõjuta rahvusvahelistes organisatsioonides (muu hulgas WTO, OECD, ÜRO rahvusvahelise kaubandusõiguse komisjon UNCITRAL) peetud õigusteemaliste arutelude tulemusi.

[…]

(60) Elektroonilise kaubanduse takistamatu arengu võimaldamiseks peab õiguslik raamistik olema selge ja lihtne, etteaimatav ning vastavuses rahvusvahelisel tasandil kohaldatavate eeskirjadega, et see ei kahjustaks Euroopa tööstuse konkurentsivõimet ega takistaks uuendusi selles sektoris.“

4 Direktiivi 2000/31 artiklis 14 „Teabe talletamine“ on sätestatud:

„1. Kui osutatakse infoühiskonna teenust, mis seisneb teenuse saaja poolt pakutava teabe talletamises, tagavad liikmesriigid, et teenuseosutaja ei vastuta teenuse saaja taotluse põhjal talletatava teabe eest järgmistel tingimustel:

a) teenuseosutajal ei ole tegelikku teavet ebaseadusliku tegevuse või teabe kohta ja kahjutasunõuete osas ei tea ta fakte või asjaolusid, millest ilmneb ebaseaduslik tegevus või teave, või

b) sellisest asjaoludest teadlikuks saades kõrvaldab teenuseosutaja kiiresti teabe või tõkestab juurdepääsu sellele.

[…]

3. Käesolev artikkel ei mõjuta kohtu või haldusasutuse võimalust nõuda vastavalt liikmesriikide õigussüsteemidele teenuse osutajalt rikkumise lõpetamist või vältimist ega liikmesriikide võimalust kehtestada kord, kuidas teave kõrvaldada või juurdepääs sellele tõkestada.“

5 Direktiivi artikli 15 lõikes 1 on ette nähtud:

„Liikmesriigid ei kehtesta artiklites 12, 13 ja 14 käsitletud teenuste osutajatele üldist kohustust jälgida teavet, mida nad edastavad või talletavad, ega üldist kohustust otsida ebaseaduslikku tegevust näitavaid fakte ja asjaolusid.“

6 Nimetatud direktiivi artikli 18 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklike õigusaktide kohaselt kasutada olevad infoühiskonna teenuseid käsitlevad õiguskaitsevahendid võimaldaksid kiiresti võtta meetmeid, kaasa arvatud ajutisi meetmeid, et lõpetada iga väidetav rikkumine ja vältida asjaomaste huvide edasist kahjustamist.“

Austria õigus

7 Austria tsiviilseadustiku üldosa seaduse (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch, edaspidi „tsiviilseadustik“) § 1330 lõikes 1 on ette nähtud, et isikul, kellele tekitati au riivamisega otsene varaline kahju või kellel jäi seetõttu saamata tulu, on õigus nõuda hüvitist. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt kehtib see ka juhul, kui levitatakse sellist faktilist teavet, mis kahjustab isiku mainet, majanduslikku olukorda või tulevikuväljavaateid ja mille kohta levitaja teadis või pidi teadma, et see on vale. Sellisel juhul on õigus nõuda teabe ümberlükkamist ja sellekohase teate avaldamist.

8 Autoriõiguse seaduse (Urheberrechtsgesetz; edaspidi „autoriõiguse seadus“) § 78 lõige 1 keelab isikut kujutavat pilti nii avaldada kui ka muul viisil avalikkusele kättesaadavaks tehes levitada, kui see rikub tema enda või – juhul, kui ta on surnud, ilma et ta oleks avaldamist lubanud või korraldanud – tema lähedase sugulase õigustatud huve.

9 E-kaubanduse seaduse (E-Commerce-Gesetz) § 18 lõike 1 kohaselt ei ole veebimajutusteenuse osutajatel üldist kohustust jälgida teavet, mida nad talletavad, edastavad või kättesaadavaks teevad, ega kohustust omal initsiatiivil otsida ebaseaduslikule tegevusele viitavaid fakte ja asjaolusid.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

10 Eva Glawischnig-Piesczek oli Austria parlamendi (Nationalrat) saadik, Roheliste (die Grünen) parlamendifraktsiooni esimees ja Roheliste partei üleriigiline juht.

11 Facebook Ireland haldab ülemaailmset suhtlusvõrgustiku platvormi (edaspidi „Facebook Service“), mis on mõeldud kasutajatele väljaspool Ameerika Ühendriike ja Kanadat.

12 3. aprillil 2016 jagas Facebook Service'i kasutaja oma isiklikul Facebooki-lehel Austria veebiajakirjast *oe24.at* pärinevat artiklit pealkirjaga „Rohelised: põgenike minimaalne sissetulek peab jääma“, mille avaldamise tulemusel tekkis kõnealusele platvormile eelvaade artikli avaldanud veebisaidile, nii et näha oli artikli pealkiri ja lühike sisukokkuvõte ning E. Glawischnig-Piesczeki pilt. See kasutaja avaldas artikli kohta ka kommentaari, mille sõnastus oli eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul põhikohtuasja hageja au riivav ning teda solvav ja laimav. Kasutaja postitust võis näha iga Facebook Service'i kasutaja.

13 E. Glawischnig-Piesczek nõudis 7. juuli 2016. aasta kirjaga Facebook Irelandilt muu hulgas kõnealuse kommentaari kustutamist.

14 Kuna Facebook Ireland kommentaari ei eemaldanud, esitas E. Glawischnig-Piesczek hagi Handelsgericht Wienile (Viini kaubanduskohus, Austria), kes 7. detsembri 2016. aasta ajutiste meetmete kohaldamise määrusega kohustas Facebook Irelandi lõpetama kohe ja kuni rikkumise lõpetamise hagi lõpliku lahendamiseni põhikohtuasja hagejat kujutavate fotode avaldamise ja/või levitamise, kui nende juurde kuuluvas tekstis levitatakse väiteid, mis on sõnastatud identselt või on sisu poolest samatähenduslikud käesoleva kohtuotsuse punktis 12 mainitud kommentaaris esitatutega.

15 Facebook Ireland tõkestas Austrias juurdepääsu algsele postituse sisule.

16 Oberlandesgericht Wien (liidumaa kõrgeim kohus Viinis, Austria) jättis talle esitatud apellatsioonkaebust menetledes esimese astme kohtu määruse jõusse identselt sõnastatud väidete osas. Seevastu otsustas kõnealune kohus, et kohustus lõpetada samatähendusliku sisuga väidete levitamine puudutab üksnes väiteid, millest andis Facebook Irelandile teada põhikohtuasja hageja või kolmas isik või millest ta sai teada muul viisil.

17 Nii Handelsgericht Wien (Viini kaubanduskohus) kui ka Oberlandesgericht Wien (liidumaa kõrgeim kohus Viinis) põhjendasid oma otsust autoriõiguse seaduse §-ga 78 ja tsiviilseadustiku §-ga 1330, olles seisukohal, et avaldatud kommentaar sisaldab E. Glawischnig-Piesczeki au tugevalt riivavaid väiteid, mis lisaks heidavad talle ette süüteoks kvalifitseeritavat käitumist, ilma et seda oleks tõendatud.

18 Mõlemad põhikohtuasja pooled esitasid Oberster Gerichtshofile (Austria kõrgeim kohus) kassatsioonkaebuse.

19 Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus), kes peab tegema otsuse küsimuses, kas rikkumise lõpetamise ettekirjutus, mis on tehtud veebimajutusteenuse osutaja suhtes, kes haldab suure hulga kasutajatega suhtlusvõrgustikku, võib laieneda ka identselt sõnastatud ja/või samatähendusliku sisuga väidetele, mille kohta veebimajutusteenuse osutajal teave puudub, märgib, et tema kohtupraktika kohaselt tuleb sellist kohustust pidada proportsionaalseks juhul, kui veebimajutusteenuse osutajale on juba teatatud vähemalt ühest asjasse puutuva isiku õiguste rikkumisest, mis tuleneb teenuse kasutaja postitusest, ning kui seega esineb reaalne oht, et pannakse toime veel rikkumisi.

20 Asudes siiski seisukohale, et tema lahendada olev vaidlus tekitab Euroopa Liidu õiguse tõlgendamise küsimusi, otsustas Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi [2000/31] artikli 15 lõikega 1 on üldiselt vastuolus mõni järgnevalt loetletud kohustustest, mis lasuvad veebimajutusteenuse osutajal, kes ei ole ebaseaduslikku teavet kiiresti kõrvaldanud, nimelt kohustus kõrvaldada lisaks kõnealusele ebaseaduslikule teabele [selle] direktiivi artikli 14 lõike 1 punkti a tähenduses ka muu sellega identselt sõnastatud teave:

– ülemaailmselt;

– asjaomases liikmesriigis;

– asjaomaselt kasutajalt ülemaailmselt;

– asjaomaselt kasutajalt asjaomases liikmesriigis?

2. Kui esimesele küsimusele vastatakse eitavalt, siis kas see kehtib ka samatähendusliku sisuga teabe suhtes?

3. Kas see kehtib ka samatähendusliku sisuga teabe suhtes, niipea kui haldaja on kõnealusest asjaolust teada saanud?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene ja teine küsimus

21 Esimese ja teise küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2000/31 ja eelkõige selle artikli 15 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus see, kui liikmesriigi kohtul on võimalik:

– kohustada veebimajutusteenuse osutajat kustutama teabe, mille ta on talletanud ja mis on sisu poolest identne varem ebaseaduslikuks tunnistatud teabega, või tõkestama sellele juurdepääsu, olenemata sellest, kelle taotlusel see teave on talletatud;

– kohustada veebimajutusteenuse osutajat kustutama teabe, mille ta on talletanud ja mis on sisu poolest identne varem ebaseaduslikuks tunnistatud teabega, või tõkestama juurdepääsu sellele, ja

– laiendada selle ettekirjutuse õiguslikke tagajärgi ülemaailmselt.

22 Sissejuhatuseks olgu märgitud, et on selge, et Facebook Ireland osutab veebimajutusteenuseid direktiivi 2000/31 artikli 14 tähenduses.

23 Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et selle direktiivi artikli 14 lõikega 1 vabastatakse veebimajutusteenuse osutaja vastutusest, kui ta vastab ühele selles sättes loetletud kahest tingimusest ehk juhul, kui tal ei ole teavet ebaseadusliku tegevuse või teabe kohta, või juhul, kui ta sellisest teabest teada saades kõrvaldab selle kiiresti või tõkestab juurdepääsu sellele.

24 Lisaks ilmneb direktiivi 2000/31 artikli 14 lõikest 3 koostoimes selle põhjendusega 45, et see vastutusest vabastamine ei mõjuta liikmesriigi kohtu või haldusasutuse võimalust nõuda veebimajutusteenuse osutajalt rikkumise lõpetamist või vältimist, sealhulgas ebaseadusliku teabe kõrvaldamise või sellele juurdepääsu tõkestamise teel.

25 Sellest järeldub, et – nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 32 – veebimajutusteenuse osutajale võib teha liikmesriigi õiguse alusel ettekirjutusi ka juhul, kui ta vastab ühele direktiivi 2000/31 artikli 14 lõikes 1 sõnastatud alternatiivsele tingimusele ehk isegi juhul, kui teda ei loeta vastutavaks.

26 Pealegi on direktiivi 2000/31 III peatükki „Rakendamine“ kuuluva artikli 18 lõikes 1 ette nähtud, et liikmesriigid peavad tagama, et nende riigisiseste õigusaktide kohaselt kasutada olevad infoühiskonna teenuseid käsitlevad õiguskaitsevahendid võimaldaks kiiresti võtta meetmeid, kaasa arvatud ajutisi meetmeid, et lõpetada iga väidetav rikkumine ja vältida asjaomaste huvide edasist kahjustamist.

27 Praegusel juhul olgu kõigepealt märgitud, et nähtuvalt käesoleva kohtuotsuse punktist 13 ja ka esitatud küsimuste sõnastusest oli Facebook Ireland kõnealusest ebaseaduslikust teabest teadlik. Seejärel ei kõrvaldanud kõnealune äriühing seda teavet kiiresti ega tõkestanud juurdepääsu sellele, nagu on ette nähtud direktiivi 2000/31 artikli 14 lõikes 1. Lõpuks pöördus põhikohtuasja hageja liikmesriigi kohtusse sellise ettekirjutuse tegemise nõudega, nagu on ette nähtud nimetatud artiklis 18.

28 Selle direktiivi põhjenduses 52 on täpsustatud, et eripära, mis on tingitud asjaolust, et infoühiskonna teenustega seoses tekkida võivat kahju iseloomustab kiirus ja geograafiline ulatus, ja riigisiseste asutuste omavahelise vastastikuse usalduse vajadus ajendasid Euroopa Liidu seadusandjat kutsuma liikmesriike üles tagama asjakohaste õiguskaitsevahendite kättesaadavuse.

29 Liikmesriikidel on direktiivi 2000/31 artikli 18 lõike 1 rakendamisel seega eriti lai kaalutlusõigus seoses õiguskaitsevahendite ja menetlustega, mis võimaldavad võtta vajalikke meetmeid.

30 Lisaks, kuna selle sätte paljude keeleversioonide, sealhulgas hispaania-, inglis- ja prantsuskeelse versiooni kohaselt on nende meetmete sõnaselge eesmärk lõpetada „iga“ väidetav rikkumine ja vältida asjaomaste huvide „igasugust“ edasist kahjustamist, ei tohiks nende ulatuse piiramist nende rakendamisel põhimõtteliselt eeldada. Seda tõlgendust ei sea kahtluse alla asjaolu, et selle sätte teistes keeleversioonides, sealhulgas saksakeelses versioonis, on ette nähtud, et nende meetmete eesmärk on „lõpetada väidetav rikkumine“ ja vältida „asjaomaste huvide edasist kahjustamist“.

31 Direktiivi 2000/31 artikli 15 lõikes 1 on omakorda täpsustatud, et liikmesriigid ei tohi kehtestada artiklites 12, 13 ja 14 käsitletud teenuste osutajatele üldist kohustust jälgida teavet, mida nad edastavad või talletavad, ega üldist kohustust aktiivselt otsida ebaseaduslikku tegevust näitavaid fakte ja asjaolusid.

32 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimusi tuleb analüüsida kõiki eespool viidatud sätteid silmas pidades.

33 Kõigepealt esitab eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt küsimuse, kas direktiivi 2000/31 artikli 15 lõikega 1 on vastuolus see, kui liikmesriigi kohus kohustab veebimajutusteenuse osutajat kustutama tema talletatud teabe või tõkestama juurdepääsu sellele, kui see teave on sisu poolest identne varem ebaseaduslikuks tunnistatud teabega.

34 Siinkohal tuleb märkida, et kuigi nimetatud artikli 15 lõige 1 keelab liikmesriikidel kehtestada veebimajutusteenuse osutajatele üldist kohustust jälgida teavet, mida nad edastavad või talletavad, või üldist kohustust aktiivselt otsida ebaseaduslikku tegevust näitavaid fakte ja asjaolusid, ei kehti see keeld nähtuvalt direktiivi põhjendusest 47 jälgimiskohustuste suhtes „erijuhtudel“.

35 Selline erijuht võib sarnaselt põhikohtuasjaga alguse saada konkreetsest teabest, mille asjasse puutuv veebimajutusteenuse osutaja on talletanud tema suhtlusvõrgustiku konkreetse kasutaja taotlusel ning mille sisu on analüüsinud ja hinnanud liikmesriigi pädev kohus, kes on selle oma hinnangu tulemusel ebaseaduslikuks tunnistanud.

36 Kuna suhtlusvõrgustik hõlbustab veebimajutusteenuse osutaja talletatud teabe kiiret edastamist selle võrgustiku erinevate kasutajate vahel, esineb ebaseaduslikuks tunnistatud teabe puhul tegelik oht, et hiljem kordab ja jagab seda selle võrgustiku teine kasutaja.

37 Neil asjaoludel on õiguspärane see, kui pädeval kohtul on selleks, et kohustada veebimajutusteenuse osutajat tõkestama igasugused uued rünnakud asjasse puutuvate huvide vastu, võimalik sellelt veebimajutusteenuse osutajalt nõuda, et ta tõkestaks juurdepääsu talletatud teabele, mis on sisu poolest identne varem ebaseaduslikuks tunnistatud teabega, või kõrvaldaks selle teabe olenemata sellest, kelle taotlusel see teave on talletatud. Kui aga võtta arvesse eelkõige seda asjasse puutuva teabesisu identsust, ei saa sel eesmärgil tehtud ettekirjutuse puhul leida, et sellega pannakse veebimajutusteenuse osutajale üldine kohustus jälgida tema talletatavat teavet või üldine kohustus aktiivselt otsida ebaseaduslikku tegevust näitavaid fakte ja asjaolusid direktiivi 2000/31 artikli 15 lõike 1 tähenduses.

38 Teiseks esitab eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt küsimuse, kas direktiivi 2000/31 artikli 15 lõikega 1 on vastuolus see, kui liikmesriigi kohus kohustab veebimajutusteenuse osutajat kustutama tema talletatud teabe, mille sisu on samatähenduslik varem ebaseaduslikuks tunnistatud teabega, või tõkestama juurdepääsu sellele.

39 Eelotsusetaotluses esitatud selgitustest ilmneb, et sõnade „samatähendusliku sisuga teave“ all peab eelotsusetaotluse esitanud kohus silmas teavet, mis edastatakse sõnumina, mille sisu jääb põhimõtteliselt muutumatuks ja erineb seega väga vähe sellest, mis tunnistati ebaseaduslikuks.

40 Siinkohal tuleb kõigepealt rõhutada, et teabe sisu ebaseaduslikkus ei tulene iseenesest mitte teatud viisil kombineeritud sõnade kasutamisest, vaid asjaolust, et sõnum, mis selle sisuga edastatakse, loetakse ebaseaduslikuks, kui tegemist on nii nagu käesoleval juhul konkreetset isikut laimavate väidetega.

41 Sellest tuleneb, et selleks, et ettekirjutusega, mille eesmärgid on lõpetada selline rikkumine ja vältida selle kordumist ja asjaomaste huvide igasugust edasist kahjustamist, saaks need eesmärgid tegelikult saavutada, peab selle ettekirjutusega olema võimalik hõlmata teavet, millega edastatakse sisuliselt sama sõnum, kuid mis tulenevalt kasutatud sõnadest või nende kombinatsioonist on sõnastatud veidi erinevalt võrreldes teabega, mille sisu on ebaseaduslikuks tunnistatud. Vastasel juhul – nagu rõhutab ka eelotsusetaotluse esitanud kohus – oleks sellise ettekirjutuse tagajärgedest lihtne kõrvale hiilida, talletades sõnumid, mis vaevu erinevad varem ebaseaduslikuks tunnistatud sõnumitest, mis võiks aga viia olukorrani, kus puudutatud isik peab alustama mitut menetlust, et saavutada tema suhtes õigusvastase tegevuse lõppemine.

42 Sellele vaatamata tuleb selles kontekstis ühtlasi meelde tuletada, et tulenevalt direktiivi 2000/31 artikli 15 lõikest 1 ja nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 34, ei tohi liikmesriigi kohus ühest küljest teha veebimajutusteenuse osutajale ettekirjutust, millega talle pannakse üldine kohustus jälgida teavet, mida ta talletab, ega teisest küljest panna talle üldist kohustust otsida ebaseaduslikku tegevust näitavaid fakte ja asjaolusid.

43 Sellega seoses tuleb eelkõige esile tuua, et nähtuvalt direktiivi 2000/31 põhjendusest 41 soovis liidu seadusandja seda direktiivi vastu võttes luua tasakaalu erinevate huvide vahel.

44 Nii tähendab direktiivi 2000/31 artikli 15 lõige 1 eelkõige seda, et direktiivi põhjendust 41 arvestades ei saa sama direktiivi artikli 18 lõikes 1 ette nähtud ettekirjutuse eesmärki, st eelkõige tõhusalt kaitsta isiku mainet ja au, saavutada veebimajutusteenuse osutajale ülemäärase kohustuse panemisega.

45 Eelnevat arvestades on oluline, et samatähenduslik teave, millele on viidatud käesoleva kohtuotsuse punktis 41, sisaldaks konkreetseid asjaolusid, mille ettekirjutuse tegija peab olema nõuetekohaselt kindlaks määranud, nagu varem tuvastatud rikkumisest puudutatud isiku nimi, selle rikkumise

tuvastamise asjaolud ning ebaseaduslikuks tunnistatud sisuga samatähenduslik sisu. Erinevused selle samatähendusliku sisu sõnastuses võrreldes ebaseaduslikuks tunnistatud sisuga ei tohi igal juhul olla sellised, et asjaomane veebimajutusteenuse pakkuja peaks olema sunnitud seda sisu eraldi hindama.

46 Neil asjaoludel näib selline kohustus, nagu on kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse punktides 41 ja 45, esiteks piisavalt tõhus, et tagada laimavate sõnade objektiks oleva isiku kaitse, sest see laieneb ka samatähendusliku sisuga teabele. Teiseks ei kaasne selle kaitsega veebimajutusteenuse osutajale ülemäärast kohustust, kuna sellega nõutav jälgimine ja otsimine on piiratud teabega, mis sisaldab ettekirjutuses kindlaks määratud asjaolusid, ja kuna samatähenduslik laimava sisuga teave ei pane veebimajutusteenuse osutajale kohustust seda teavet eraldi hinnata, vaid viimane saab kasutada automatiseeritud meetodeid ja otsinguid.

47 Niisiis ei pane selline ettekirjutus veebimajutusteenuse osutajale muu hulgas üldist kohustust jälgida teavet, mida ta talletab, ega üldist kohustust aktiivselt otsida ebaseaduslikku tegevust näitavaid fakte ja asjaolusid direktiivi 2000/31 artikli 15 lõike 1 tähenduses.

48 Kolmandaks, kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus ei esita eelotsusetaotluse põhistuses selle aspekti kohta selgitusi, saab tema Euroopa Kohtule esitatud küsimuste sõnastusest välja lugeda, et tal on kahtlusi ka selles, kas direktiivi 2000/31 artikli 15 lõikega 1 võib olla vastuolus sellise ettekirjutuse, nagu on kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse punktides 37 ja 46, tagajärgede laienemine üle kogu maailma.

49 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb märkida, et nähtuvalt direktiivist 2000/31 ja eelkõige selle artikli 18 lõikest 1 ei näe see direktiiv ette mingeid, sealhulgas territoriaalseid piiranguid nende meetmete ulatusele, mida liikmesriikidel on selle direktiivi alusel õigus võtta.

50 Järelikult, ja võttes arvesse ka käesoleva kohtuotsuse punkte 29 ja 30, ei ole direktiiviga 2000/31 vastuolus see, kui sellistel kohustavatel meetmetel on ülemaailmsed tagajärjed.

51 Samas ilmneb direktiivi põhjendustest 58 ja 60, et elektrooniliste teenuste ülemaailmset mõõdet arvestades leidis liidu seadusandja, et on vaja tagada liidu selle valdkonna eeskirjade vastavus rahvusvahelistele eeskirjadele.

52 Liikmesriikide ülesanne on tagada, et nende võetavad meetmed, mis tekitavad ülemaailmseid tagajärgi, võtaks neid eeskirju nõuetekohaselt arvesse.

53 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele ja teisele küsimusele vastata, et direktiivi 2000/31 ja eelkõige selle artikli 15 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus see, kui liikmesriigi kohtul on võimalik:

– kohustada veebimajutusteenuse osutajat kustutama teabe, mille ta on talletanud ja mis on sisu poolest identne varem ebaseaduslikuks tunnistatud teabega, või tõkestama sellele juurdepääsu, olenemata sellest, kelle taotlusel see teave on talletatud;

– kohustada veebimajutusteenuse osutajat kustutama teabe, mille ta on talletanud ja mille sisu on samatähenduslik varem ebaseaduslikuks tunnistatud teabega, või tõkestama sellele juurdepääsu, tingimusel et selle ettekirjutusega nõutav teabe jälgimine ja otsimine on piiratud teabega, millega edastatakse sõnum, mille sisu jääb põhimõtteliselt muutumatuks võrreldes ebaseaduslikuks tunnistatud teabe sisuga, ja mis sisaldab ettekirjutuses kindlaks määratud asjaolusid, ning tingimusel et erinevused selle samatähendusliku sisu sõnastuses võrreldes varem ebaseaduslikuks tunnistatud teabe sõnastusega ei ole sellised, et asjaomane veebimajutusteenuse osutaja oleks sunnitud seda sisu eraldi hindama, ja

– kohustada veebimajutusteenuse osutajat kõrvaldama ettekirjutuses nimetatud teabe või tõkestama sellele juurdepääsu üle maailma, arvestades asjakohast rahvusvahelist õigust.

Kolmas küsimus

54 Võttes arvesse esimesele ja teisele küsimusele antud vastust, ei ole kolmandale küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

55 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) ja eelkõige selle artikli 15 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus see, kui liikmesriigi kohtul on võimalik:

– **kohustada veebimajutusteenuse osutajat kustutama teabe, mille ta on talletanud ja mis on sisu poolest identne varem ebaseaduslikuks tunnistatud teabega, või tõkestama sellele juurdepääsu, olenemata sellest, kelle taotlusel see teave on talletatud;**

– **kohustada veebimajutusteenuse osutajat kustutama teabe, mille ta on talletanud ja mille sisu on samatähenduslik varem ebaseaduslikuks tunnistatud teabega, või tõkestama sellele juurdepääsu, tingimusel et selle ettekirjutusega nõutav teabe jälgimine ja otsimine on piiratud teabega, millega edastatakse sõnum, mille sisu jääb põhimõtteliselt muutumatuks võrreldes ebaseaduslikuks tunnistatud teabe sisuga, ja mis sisaldab ettekirjutuses kindlaks määratud asjaolusid, ja tingimusel et erinevused selle samatähendusliku sisu sõnastuses võrreldes varem ebaseaduslikuks tunnistatud teabe sõnastusega ei ole sellised, et asjaomane veebimajutusteenuse osutaja oleks sunnitud seda sisu eraldi hindama, ja**

– **kohustada veebimajutusteenuse osutajat kõrvaldama ettekirjutuses nimetatud teabe või tõkestama sellele juurdepääsu üle maailma, arvestades asjakohast rahvusvahelist õigust.**

Allkirjad